

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 26.03.2026

Meie 07.04.2026

nr 7-2/26-00655-1,
RK/26-0371/-1K
nr 8-2/2408

Korrakaitseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud riigisekretär

Riigikantselei on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks korrakaitseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (mehitamata sõidukite seire ja tõrje rollijaotus) (*eelnõu*). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

- 1. Eelnõu § 1 p 3 (KorS § 45 lg 6)** – sättega luuakse õiguslik alus mehitamata sõiduki peatamiseks ilma eelneva peatumismärguandeta. Erinevalt muudest sõidukitest võib mehitamata sõidukit sätte kohaselt sundpeatada ka vahetu olulise ohu tõrjumiseks. Seletuskirjas ei ole avatud erisuse tagamaid, seega jääb arusaamatuks, miks mehitamata sõidukite puhul on sekkumislävend madalam kui muude sõidukite puhul.

Palume kaaluda, kas sekkumistasandi alandamine vahetult kõrgendatud ohult vahetule olulisele ohule on vajalik ja põhjendatud. Kui sellele seisukohale siiski asutakse, palume seletuskirjas ka sekkumistasandi muutmist põhjendada.

- 2. Eelnõu § 1 p 4 (KorS § 45¹)** – säte võimaldab anda õhusõiduki maandumiseks märguande ka ohu ennetamiseks. Ohu ennetamise näol on tegemist olukorraga, kus konkreetset ohtu ei esine, puudub ohukahtlus, kuid saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib ohukahtlus või oht. Seletuskirjas käsitletakse maandumismärguande andmist alates ohukahtlusest. Palume selgitada, miks ja millistes olukordades on erimeede vajalik ohu ennetamiseks. Palume selles osas ka seletuskirja täiendada.

Lisaks juhime tähelepanu, et KorS-i lisatava § 45¹ lõige 5 (sisuliselt ka lg 4) kordab § 45 lg-s 6 sätestatud sundpeatamise aluseid. Eelnõukohane KorS § 45¹ lg 6 kordab sisuliselt sama paragrahvi lõiget 3. Seega palume kaaluda nende sätete vajalikkust.

- 3. Eelnõu § 4 p 1 (KKS § 3 lg 3¹)** – KKS § 3 täiendatakse lg-ga 3¹ järgmises sõnastuses:

“(3¹) Kaitseväge edastab Eesti õhuruumi valvamise käigus saadud teabe õhuruumis ja selle lähimbruses lendavate avastatud ja tuvastatud objektide kohta Politsei- ja Piirivalveametile politsei ja piirivalve seaduse § 3 punktis 5¹ sätestatud ülesande täitmiseks ja Transpordiametile lennundusseaduse §-des 60⁵³ ja 60⁵⁴ sätestatud väärtegade kohtuvälise menetleja ülesande täitmiseks vajalikus ulatuses.”

Jäeb arusaamatuks, mis on „väärtegade kohtuvälise menetleja ülesande täitmiseks vajalik ulatus“. Kui peetakse silmas vääртеomenetluse läbiviimist, siis palume seda sõnastuses väljendada.

Seletuskirjas palume kirjeldada, kuidas ja kui kiiresti see teave Transpordiametile edastatakse. Samuti palume seletuskirjas välja tuua, mis vääртеod on sättes viidatud lennundusseaduse (LennS) §-des 60⁵³ ja 60⁵⁴ kehtestatud.

4. **Eelnõu § 4 p 1 (KKS § 3 lg 3¹)** – sättes viidatakse LennS §-des 60⁵³ ja 60⁵⁴ kehtestatud väärtegadele. Viidatud LennS sätetes on füüsilisele isikule ettenähtud rahatrahv kuni 300 trahviühikut ehk maksimaalne võimalik karistumäär. Juriidilisele isikule on karistuseks ette nähtud rahatrahv kuni 12 000 eurot, samas kui karistusseadustiku üldosa kohaselt on juriidilise isiku karistuse ülemmäär 400 000 eurot.

Viidatud karistumäärad ei ole omavahel proportsioonis. Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et sama teo eest ettenähtud füüsilise ja juriidilise isiku karistused peavad üldjuhul olema samas proportsioonis karistusseadustiku üldosas ettenähtud sanktsiooniraamiga. See tähendab, et kui füüsilist isikut saab karistada kuni sanktsiooni maksimumiga (300 trahviühikuga), peaks sama teo eest olema võimalik karistada ka juriidilist isikut sanktsiooni maksimumiga (400 000 eurot). Saame aru, et põhjendatud juhtudel võib sellest üldreeglist kõrvale kalduda, kuid vastavaid valikuid peab sellisel juhul seletuskirjas põhjendama.

Eelnõu seletuskirja kohaselt on seaduse eesmärk „*laiendada rahuajal mehitamata õhusõidukite (MÕS) seire- ja tõrjevõimalusi. Eelnõu võimaldab Kaitseväel paremini tuvastada ja tõrjuda sõjalise otstarbega droone, PPA-I tõhusamalt ennetada kuritegevust ning kaitsta inimeste elu ja tervist, samuti reageerida uutest drooniohtudest tulenevatele riskidele. Lisaks annab see riigikaitseobjektide valdajatele, eelkõige võtmetähtsusega elutähtsat teenust pakkuvatele ettevõtetele, paremad võimalused oma taristu kaitsmiseks. Selleks loouakse vajalikud pädevused ja õigused.*“

Tõhusad ja ennetava toimega trahvimäärad on üks meede viidatud eesmärgi saavutamiseks. Oleme seisukohal, et eelnõu eesmärki silmas pidades tuleb kõnesoleva eelnõuga korda teha vähemalt lennundusseaduse §-d 60⁵³ ja 60⁵⁴ ja viia neis ette nähtud sanktsioonimäärad omavahel proportsiooni.

5. **Eelnõu § 6 p 1 (PPVS § 3 lg 1 p 5¹)** – eelnõu kohaselt on politsei põhiülesandeks isikute ja vara kaitse mehitamata õhusõiduki eest. Leiame, et selline säte ei ole vajalik. Kui isikute või vara kaitse mahub avaliku korra mõiste alla, on politsei üld- või edasilükkamatu pädevusega korrakaitseorganina kohustatud tegutsema ka ilma eelnõuga lisatava normita. Teisalt on norm ka sõnastatud väga kitsalt, kaitstes isikuid ja vara vaid mehitama õhusõiduki eest. Ilmselt peab politsei kaitsma isikuid ja vara siiski erinevate ohtude korral ja mitte vaid kitsalt mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu korral.
6. **Eelnõu § 6 p 2 (PPVS § 3 lg 8, 9)** – kõnealuse sättega nähakse ette, et Politsei- ja Piirivalveamet edastab teabe õhuruumis ja selle lähiümbruses lendavate avastatud ja tuvastatud objektide kohta Kaitseväele kaitseväge korralduse seaduses sätestatud ülesande ja Transpordiametile lennundusseaduses sätestatud ülesande täitmiseks vajalikus ulatuses.

Palume kaaluda, kas seaduse tasandil on mõistlik ja vajalik reguleerida erinevate riigiasutuste omavahelist teabe vahetamist. Seejuures tuleb silmas pidada, et eelnõuga reguleeritakse teabevahetust sama haldusekandja sees, st sama haldusekandja erinevate organite vahel.

Kui eelnõu koostajad peavad sätteid siiski vajalikuks, märgime, et eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, milliste ülesannete täitmiseks Kaitseväel ja Transpordiametil nimetatud teavet vaja läheb. Sätte sõnastuse põhjal võib järeldada, et tegemist on ühe konkreetse ülesandega. Palume sätte sõnastust täpsustada. Kui tegemist on ühe konkreetse ülesandega, palume lisada sättesse konkreetsed viited seaduse normidele, mis vastavad ülesanded ette näeb. Kui tegemist on mitmete ülesannetega, siis palume sõnastusest täpsustada ja kasutada „sätestatud ülesande“ asemel „sätestatud ülesannete“.

Lisaks sellele näeb sama muudatuspunkt ette, et Politsei- ja Piirivalveametil õigus saada Kaitsevæelt Eesti õhuruumi valvamise käigus saadud teavet õhuruumis ja selle lähimbruses lendavate avastatud ja tuvastatud objektide kohta. Samas on eelnõu § 4 punktiga 1 nähtud juba ette Kaitsevæele teabe edastamise kohustus Politsei- ja Piirivalveametile, seega puudub Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul vajadus teabevahetust kahesuunaliselt reguleerida. Kui Kaitsevæel on kohustus edastada Politsei- ja Piirivalveametile teavet, siis puudub vajadus reguleerida Politsei- ja Piirivalveameti õigust vastavat teavet saada. Palume kavandatav lõige 9 Politsei- ja Piirivalveameti teabe saamise õiguse kohta eelnõust välja jätta.

7. **Eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes** on hetkel tehtud ekslik järeldus, et eelnõu muudatustega ettevõtjate halduskoormus ei kasva. Eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsi osa märgib, *et eelnõu võib tuua kaasa lendamist piiravate geograafiliste alade potentsiaalse liigse leviku, /.../ milledes lendamiseks loa taotlemine on väga bürokraatlik*. Eeldame, et loa taotlemine on samavõrd vajalik ka eraettevõtete jaoks, mistõttu on selge, et halduskoormus neile uute piirangute tõttu suureneb. Lisaks on halduskoormus teemaks mitmete ETO-de puhul. Seletuskirja mõjuanalüüsis märgitakse, et asjaomastele ettevõtjatele on mõju sisuliselt märkimisväärne ning väljendub *lühiajaliselt halduskoormuse ja kulude kasvuna*. Seletuskirjas mainitakse *investeeringuid seire- ja tõrjeseadmetesse, andmekaitse- ja küberturbemeetmetesse ning personali koolitamis*, kuid ka *püsivate halduskulude suurenemist seireandmete töötlemisel ja edastamisel*. Halduskoormusena võib lisaks näha turvaettevõtjate suurenevat vajadust personali koolitada. Ka see on mõjuanalüüsis välja toodud.

Palume eelnevast lähtuvalt sisukokkuvõtet parandada ja täiendada, kuna eelnõu muudatused toovad kindlasti ettevõtjatele kaasa halduskoormuse kasvu.

Samas lisame, et halduskoormuse tasakaalustamise reegli kohaselt võib reegli jätta kohaldamata (ehk halduskoormuse vähendamise meetmed lisamata), kui halduskoormus lisandub eelnõuga riigikaitse või julgeoleku oluliste vajaduste tõttu (HÕNTE § 1 lg 4²). Palume ka vastavad viited sisukokkuvõttesse lisada.

8. **Seletuskirja jaotises „Eelnõu vastavus põhiseadusele“** on märgitud: „Eelnõuga ei nähta ette regulatsiooni, mis piiraks põhiõigusi“.

Justiits- ja Digiministeerium selle väitega ei nõustu. Eelnõu põhieesmärk on anda riigile ja teatud juhtudel ka riigikaitseobjektidel tegutsevatele turvaõiguse kandjatele uus (ja osalt laiendatud) sunnivahend drooniohu tõrjumiseks. Rõhutame, et iga sunnivahend riivab põhiõigusi juba oma olemuselt, seda ka siis, kui meedet kasutatakse üksikjuhtudel ja rangetel tingimustel. Käesolevas eelnõus on põhiõiguste riive eriti selge, sest tegemist on vahetu sunni ja erivahendite kasutamise volitustega ning sidepidamise häirimise võimalusega.

Samas on arusaadav, miks regulatsiooni kavandatakse. Eelnõu eesmärk on reageerida kasvanud drooniohule ning kaitsta elu, tervist ja vara, tagada avalik kord ja riigi julgeolek ning kaitsta riigikaitseobjekte ja elutähtsa teenuse toimepidevust. Need on ilmselgelt legitiimsed eesmärgid, mis võivad põhiõiguste riivet õigustada, kui meetmed on proportsionaalsed.

Eelnõus kavandavad meetmed riivavad muu hulgas omandipõhiõigust (PS § 32), ettevõtlusvabadust (PS § 31), eraelu puutumatust ja isikuandmete kaitset (PS § 26) ning sõnumisaladust /side saladust (PS § 43).

Eeltoodust tulenevalt ei saa seletuskirjas väita, et põhiõigusi ei piirata. Põhiõigusi riivatakse, kuid riive võib olla põhiseaduspärane, kui see on suunatud legitiimsele eesmärgile ning vastab proportsionaalsuse nõuetele (sobivus, vajalikkus, mõõdukus), sh kui on tagatud piisavad menetluslikud ja sisulised kaitsegarantiid (tingimused, piirangud, kontrollitavus).

Arvestades eeltoodut palume seletuskirja lisada asjakohane põhiseaduspärasuse analüüs.

9. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

10. Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Katariina Kärsten 53888918
Katariina.Karsten@justdigi.ee
Einar Hillep
Helen Uustalu
Mari Käbi
Mart Laas
Joel Kook
Inge Mehide